

Oppgave 1

For å kunne vite hvilken betydningen det har for anvendelsen av personopplysningsloven når det skal behandles sensitive personopplysninger så må man vite hva «sensitive personopplysninger» er.

Pol § 2 nr 8 definerer at sensitive personopplysninger er opplysninger om rase, etnisk bakgrunn, politisk, filosofisk eller religiøs oppfatning, mistenkt/siktet/dømt/ i straffbar handling, helseforhold, seksuell forhold og medlemskap i fagforening.

Dette er gjerne opplysninger som hver enkelt vil holde privat (privat livets fred), fordi det som regel er mye enklere å knytte sensitive personopplysninger til enkelt personer og gjenkjenne personer med disse opplysningene. Det er også viktig at man skiller mellom personopplysninger og sensitive personopplysninger fordi det stilles strengere krav for å behandle sensitive personopplysninger jf. Pol § 9. Grunnen til det er at sensitive personopplysninger røper gjerne forhold/svære personer vil holde for seg selv eller har betrodd seg til å gi til forvaltningen f.eks fordi disse opplysningene kan avgjøre et enkeltvedtak. Derfor er det svært viktig at vi har en lov som regulerer anvendelsen av sensitive personopplysninger og sikrer at ikke hvem som helst har tilgang til disse opplysningene og at ikke hvem som helst kan behandle dem heller. Det å holde private forhold sikkert er en grunnleggende menneskerettighet som beskytter individers privatliv og personlig integritet. Dette er nedfelt formålsbestemmelse pol § 1 andre ledd. Hvis man ser på de andre bestemmelsene i personopplysningsloven i lys av formålsbestemmelsen oppdager man betydningen av å behandle sensitive personopplysninger som sammen med personopplysninger beskytter personers private liv og integritet.

Oppgave 2

For å kunne vise til hvilke bestemmelser i personopplysningsloven (herved pol) som sikrer kvalitet av personopplysninger vil første stopp være pol §11 bokstav d og e. Lovbestemmelsen regulerer grunnkravene til å kunne behandle personopplysninger. For å kunne gjøre det etter bokstav d og e må personopplysningene være «tilstrekkelige», «relevante», «korrekte», «oppdaterte» og ikke lagres lenger enn det som er nødvendig ut fra formålet med behandlingen. For å kunne oppfylle alle de 5 vilkårene må den behandlingsansvarlige informere den det gjelder (registrerte)

om de opplysningene som samles inn fra den registrerte og hva de skal brukes til (formålet) jf. Pol § 19. Pol § 20 regulerer også informasjonsplikt til behandlingsansvarlig når det samles inn opplysninger fra andre enn den registrerte. Eks diffus forvaltning, når opplysninger blir hentet inn automatisk fra andre aktører. Et reelt eksempel er når lånekassa henter inn skatteopplysninger og opplysninger fra folkeregistret uten hjelp av den registrerte.

Videre regulerer pol § 18 enhvers rett til innsyn til hva slags personopplysninger behandlingsansvarlig foretar. Med innsynsrett kan alle og den registrerte å få innsyn til hva slags personopplysninger som blir behandlet. Forskjellen er at når man er registrert så får man innsyn om sin egen opplysning som er gitt, mens på enhver kan hvem som helst få innsyn i hvordan opplysninger som blir behandlet av behandlingsansvarlig. Innsynsretten kan sammenlignes med innsynsretten til en part etter forvaltningsloven § 18 (vennligst sjekk tegning).

Enhver	Registrert	Part
pol §18	§ 18.2	§ fvl 18

Figur: Innsynstrapp viser at part etter fvl har mest innsynsrett til å kvalitetssjekke opplysninger. Det fordi at «part» gjerne ikke bare den det direkte gjelder men også indirekte. Så i en forvaltningssak har man mulighet til å bruke innsynsretten sin etter både personopplysningsloven og forvaltningsloven.

Det er også viktig å ikke glemme at behandlingsansvarlig må etablere rutiner og andre organisatoriske tiltak for å kontrollere om personopplysningene opprettholder kvaliteten. Også kalt internkontroll jf. Pol § 14.

Et eksempel på alt det jeg har nevnt ovenfor er når man f. eks skal søke lån og stipend fra lånekassen så vil man gjerne ha generell informasjon og innsyn i hvordan personopplysninger Lånekassen behandler og har behov for å kunne treffe en avgjørelse om tildeling av lån og stipend jf. Pol §§ 18 og 19. Dette skjer som regel i form av en personvernserklæring når man registrer seg som bruker hos lånekassen. Her blir man informert hvordan opplysninger de behandler og gjerne henter inn fra andre aktører jf. Pol 20. Som en registrert bruker kan

man når som helst logge seg inn på lånekassa til enhver tid å få innsyn/sjekke (jf. Pol 18 annet ledd) om de opplysningene som er oppført er oppdaterte, relevante og korrekte for fremtidige avgjørelser (eks sjekke om korrekte eksamensresultater er oppgitt for å kunne få stipend). Og hvis disse opplysningene ikke er korrekte, oppdaterte eller relevante har man rett til å kunne rette uriktige eller ufullstendige personopplysninger jf. Pol 27. Etter det gitte eksemplet her vil vilkårene for å kunne behandle personopplysninger jf. Pol § 11 bokstav d og e være oppfylt.

Det vil si at de bestemmelsene som har særlig betydning for å sikre kvalitet av personopplysninger etter pol er §§ 14, 18, 19, 20 og 27.

Oppgave 3

Problemstillingen er hvorvidt det er noe rettslig hinder for Peder Ås å sende epost til alle som hadde svart på undersøkelsen?

Tvisten står mellom Fagervang kommune og innbyggerne. Det vil si at kommunen er et forvaltningsorganet jf. Fvl § 1 første ledd annet punktum. Det vil si at forvaltningsloven kommer til anvendelse i denne saken.

Det neste spørsmålet blir hvorvidt publikumsundersøkelsen reguleres av personopplysningsloven fra 2000?

Personopplysningsloven (herved benevnt ette forkortelsen pol) må ses i lys av lovens formålsbestemmelse og virkeområde jf. Pol § 1. Formålet med loven er å beskytte enkelte mot at personvernet blir krenket gjennom behandling av personopplysninger.

Hva er «behandling av personopplysninger»?

Lovens definisjoner pol § 2 nr 1 definerer at en personopplysning er «opplysninger og vurderinger som knyttes til en enkeltperson». Saken opplyser at kommunen ønsket og «høre om din mening» og «du kan medvirke». Min oppfatning er at kommunen ønsker å kartlegge hva «hver» og enkel innbyggers vurdering om kommunens service tilbud. Viktig å nevne at innbyggerne blir bedt om å legge fra seg «epostadresse» hvis de vil være med i trekningen av en fruktkurv. Så her er det mulig å knytte en epostadresse til en bestemt person, særlig med nyere teknologi hvor registrering av epostadresser er gjerne blir gjort på personlige navn. Behandling er f.eks innsamling, registrering, sammenstilling, lagring og utlevering eller en kombinasjon av slike

bruksområder. Saken nevner at «det blir sendt ut publikumsundersøkelse for å høre om meningene til innbyggerne kommunens servicetilbud». Det betyr at det skjer en behandling fordi kommunen innsamler innbyggernes meninger jf. Pol § 2 nr.2.

Fagervang kommunes publikumsundersøkelse behandler personopplysninger jf. Pol § 2 nr 1 og 2.

For at saken skal reguleres av personopplysningsloven så må behandlingen av personopplysningene oppfylle lovens saklig og geografiske virkeområde.

Saklig virkeområde stiller krav om at behandlingen skal «helt», «delvis» eller at behandlingen av personopplysningene skal inngå(r) «personregister» jf. Pol § 3 bokstav a og b. Saken opplyser ikke publikumsundersøkelsen blir sendt elektronisk eller manuelt (pr. post). Jeg antar likevel at undersøkelsen blir sendt per post (manuelt), ettersom de ber om at innbyggere skal fylle på epost. Hadde kommunen sendt ut undersøkelsen elektronisk ville de ikke bedt om epost. I praksis er det vanlig at svar på undersøkelser blir ivaretatt for å kunne analysere og jobbe med funnene på undersøkelsen. Så lenge det er mulig å finne fram til svarene på undersøkelsen (her også personopplysningene) tolker jeg pol §3 bokstav b utvidende og besvarelsene på undersøkelsen går derfor under «personregister».

Det vil si at publikumsundersøkelsen går under lovens saklig virkeområde.

Tidligere nevnt er Fagervang kommune et forvaltningsorgan og det ingen tvil om at de også er den behandlingsansvarlige som er etablert i Norge jf. Pol § 4 første ledd.

Hva vil det si å være «behandlingsansvarlig» og «etablert»? Behandlingsansvarlig er den som bestemmer «formålet» med behandlingen av personopplysningene. Formålet i denne saken er å kartlegge innbyggernes meninger og vurderinger om kommunens kundeservice. Videre betyr etablert at behandlingsansvarlig utøver sin myndighet og er en velfungerende organisatorisk.

Fagervang kommune oppfyller lovens saklig og geografisk virkeområde jf. Pol § 3 og 4.

Til nå har vi funnet ut at saken behandler personopplysninger etter lovens definisjoner og behandlingen går under lovens saklig og geografisk virkeområde. Det er nå naturlig å spørre hvorvidt Fagervang kommune behandler personopplysninger etter lovens grunnkrav?

Den behandlingsansvarlige som i denne saken er Fagervang kommune jf. Ovenfor skal sørge for at personopplysningene som behandles er tillatt etter pol § 8 og 9, bare nyttes til uttrykkelig angitte formål som er «saklig begrunnet» i den behandlingsansvarliges virksomhet og ikke brukes til formål som er «uforenlig» med det opprinnelige formålet jf. Pol § 11 bokstav a-c.

Ettersom saken ikke opplyser noe om at publikumsundersøkelsen behandler sensitive personopplysninger vil ikke pol § 9 anvendes i denne oppgaven ettersom den lovregelen regulerer behandling av sensitive personopplysninger.

Pol § 8 regulerer behandling av personopplysninger og setter tre rettslige grunnlag for at personopplysninger kan behandles. Disse er samtykke, fastsatt i lov eller at behandlingen er nødvendig. Oppgaven opplyser ikke om at det er innhentet noe samtykke for innsamlingen av personopplysningene eller at det er fastsatt i noe lov. Eks: på når det kan være fastsatt i lov er typisk folkeregistret krever at alle som er bosatt i Norge på registreres.

Formålet med publikumsundersøkelsen er som tidligere nevnt å kartlegge innbyggerens meninger og vurderinger om kommunens servicetilbud. Grunnen er at Fagervang kommune «er til for innbyggeren», som jeg tolker på den måten at kommunen ønsker å møte innbyggerens behov og forbedre servicetilbudet hvis det er det som ønskes av innbyggerne. Ettersom kommunen er en forvaltningsorgan som utøver myndighet anser jeg denne publikumsundersøkelsen «nødvendig» for at de kan utøve myndighet på en bedre måte i fremtiden jf. Pol § 8 bokstav e. Formålet er også uttrykkelig angitt og stemmer overens med hva behandling ansvarlige (Fagervang kommune) ønsker å oppnå i deres virksomhet.

Fagervang kommune oppfyller to av grunnkravene gitt i pol § 11 bokstav a og b. Med bokstav c kommer vi tilbake til oppgavens problemstilling.

Pol 11 bokstav c gir krav om at personopplysninger «ikke skal brukes til senere formål som er uforenlig med det opprinnelige formålet med innsamling». Her er det viktig å analysere sakens gitte formål. Jeg oppfatter to formål med den gitte informasjonen fra Fagervang kommune til innbyggerne. Den ene er å samle inn meninger og vurderinger om hva innbyggerne syntes om kommunes servicetilbud og det andre

DRI1010

Emnekode

enkel

Kandidatnummer

2015-05-05

Dato

formålet er å samle inn epost (som også kan knyttes en enkel person) for å kontakte personen som har vunnet fruktkurven. Det vil si at å kontakte alle som har svart på undersøkelsen for å minne om valget og valgets betydning vil være uforenlig med det opprinnelige formålet jf. Pol §11 bokstav c. Selv om kommunen er en forvaltningsorgan jf. Ovenfor i oppgaven og elektronisk kommunikasjon med forvaltningen er tillatt etter eForvaltningsforskriften kapittel 2, så legger forskriften til rette for elektronisk kommunikasjon når personer/innbyggere først har henvendt seg til forvaltningen elektronisk jf. eForvaltningsforskriften § 3 første ledd. Dette gjelder ikke i denne saken, fordi innbyggerne kun har blitt informert om at formålet med bruken av epostadressen hvis man vinner fruktkurven.

Jeg tolker lovregelen pol § 11 i lys av formålsbestemmelsen gitt i pol § 1 om å beskytte grunnleggende personvern hensyn, som består av behovet for personlig integritet og privatlivets fred som er en svære variere fra person til person og bør derfor ikke krenkes ved å behandle personopplysninger uforenlig med opprinnelig formål jf. Pol § 11 bokstav e.

Konklusjonen på problemstillingen er at det rettslige hindret for Peder Ås å kontakte alle per epost (fra publikumsundersøkelsen om kommunens servicetilbud) fordi det er uforenlig med formålet som ble gitt til å bruke epostadressene jf. Pol § 11 bokstav e.